

Patiëntenvoorlichting

Sterilisatie bij mannen

Vasectomie

Uw huisarts heeft u verwezen naar de polikliniek urologie van Noordwest Ziekenhuisgroep (Noordwest), omdat u een sterilisatiewens heeft. U wilt in Noordwest een sterilisatie (vasectomie) ondergaan. In deze folder vindt u uitleg over de ingreep, hoe u zich voor deze ingreep kunt aanmelden en hoe u zich kunt voorbereiden.

De behandeling kan op 2 locaties plaatsvinden:

Locatie Alkmaar

Polikliniek urologie, huisnummer 031
Wilhelminalaan 12, 1815 JD Alkmaar
Telefoon: 072 - 548 2600

Locatie Den Helder

Wachtkamer 3e etage, huisnummer 35b
Huisduinerweg 3, 1782 GZ Den Helder
Telefoon: 0223 - 69 6564

U hoort van de polikliniekassistente op welke locatie uw behandeling plaatsvindt.

Wat is een sterilisatie?

Bij een sterilisatie (ook wel een vasectomie genoemd) wordt een deel van de zaadleiders weggenomen, zodat er geen zaadcellen meer in het zaadvocht (sperma of ejaculaat) terechtkomen. Na de ingreep bevat het zaadvocht geen zaadcellen meer en bent u onvruchtbaar geworden (steriel). Sterilisatie is een zeer veilige methode van anticonceptie.

Een sterilisatie heeft geen invloed op uw potentie, erectie of zaadlozing. Ook de zin in seks verandert niet. Het zaadvocht (ejaculaat) ziet er nog hetzelfde uit als voor de sterilisatie. Alleen zijn er geen zaadcellen meer aanwezig.

Sterilisatie is definitief

Het is belangrijk dat u zeker bent van uw beslissing, want een sterilisatie is **definitief**.

Hoe maakt u voor deze ingreep een afspraak?

Naar aanleiding van de verwijzing van uw huisarts, heeft u thuis deze folder van Noordwest ontvangen. Wij vragen u deze folder goed door te lezen. Voor het maken van de afspraak zijn er 2 mogelijkheden:

1. als u aan alle voorwaarden voldoet die in deze folder staan, kunt u de polikliniek bellen. U maakt dan 'direct' een afspraak voor de sterilisatie. U kiest de polikliniek van de locatie waar u behandeld wilt worden

2. als u niet aan alle voorwaarden voldoet die in deze folder staan? Of u wilt liever eerst met een uroloog overleggen? Bel dan de polikliniek. U kiest de polikliniek van de locatie waar u behandeld wilt worden. U maakt dan 2 afspraken:
- 1 afspraak voor een intakegesprek
  - 1 voor de ingreep

Voorwaarden

U kunt 'direct' een afspraak maken voor de sterilisatie alleen als u aan de volgende voorwaarden voldoet:

- u bent 30 jaar of ouder
- u heeft geen kinderwens (meer)
- u gebruikt geen bloedverdunnende middelen
- u heeft in het verleden geen operatie in de balzak of een liesbreukoperatie ondergaan
- u beseft dat de ingreep definitief is en een hersteloperatie onvoorspelbaar
- u durft de ingreep met een plaatselijk verdoving te ondergaan
- u beseft dat de ziektekostenverzekeraars de ingreep alleen vergoeden in een aanvullende verzekering. Het is niet vanzelfsprekend dat alle behandelingen en onderzoeken worden vergoed. De kosten van ziekenhuiszorg worden verrekend met uw eigen risico. Daarnaast zijn sommige behandelingen niet verzekerd of wordt door uw zorgverzekeraar een eigen bijdrage gevraagd. Kijk daarom eerst op onze website www.nwz.nl of neem contact op met uw zorgverzekeraar. De informatie vindt u ook in de brochure 'Ziekenhuiszorg, wat betaalt u' (nwz.nl/patientenfolders of in de folderrekken bij de ingangen van ons ziekenhuis). Meer informatie over de kosten van een sterilisatie vindt u op [nwz.nl /kosten](http://nwz.nl/kosten) & vergoedingen. Voor vragen kunt u contact opnemen met de servicedesk kosten & vergoedingen: kostenvergoedingen@nwz.nl

Voldoet u aan alle voorwaarden: vul het toestemmingsformulier in

Voldoet u aan alle voorwaarden? Dan kunt u direct een afspraak maken voor het plannen van de sterilisatie. U vult het toestemmingsformulier in (zie einde folder), ondertekent deze en u neemt dit formulier mee naar uw afspraak.

Voldoet u niet aan alle voorwaarden

Voldoet u niet aan alle voorwaarden? Dan kunt u natuurlijk gesteriliseerd worden, maar zien wij u graag eerst voor een afspraak met de uroloog op onze polikliniek. Ook als u liever eerst een 'informerend gesprek' wilt hebben over de ingreep, kunt u een afspraak maken.

Wilt u geen plaatselijke verdoving voor de sterilisatie?

Ziet u op tegen een plaatselijke verdoving? Of is de zaadleider door een eerdere operatie moeilijk te

voelen? Dan kan de ingreep onder algehele verdoving (narcose) of met een ruggenprik worden uitgevoerd. In dat geval vindt de ingreep plaats in dagbehandeling. U moet dan eerst een afspraak maken voor een 'intakegesprek sterilisatie' op één van onze locaties.

Hoe betrouwbaar is sterilisatie?

Sterilisatie van de man is een van de meest betrouwbare vormen van anticonceptie. Toch geeft de ingreep geen 100% zekerheid. Dat komt omdat er bij 1 op de 300 mannen spontaan herstel kan optreden. De sterilisatie van de man heeft een betrouwbaarheid van ongeveer 99,7%. Dit is hoger dan bij pilgebruik of condoom. Sterilisatie beschermt alleen tegen ongewenst vaderschap, niet tegen bijvoorbeeld geslachtsziekten.

Vorbereiding op de sterilisatie

Ontharen

Het is belangrijk dat u voor de ingreep alle haren bij de balzak en de liezen goed verwijdert. Gebruik hiervoor een scheermes. Doe dit bij voorkeur 1 dag voor de ingreep. Gebruik geen ontharing-crème. Goed geschoren zorgt ervoor dat de ingreep gemakkelijker verloopt.

Eten, drinken, kleding en niet zelf autorijden

Bent u ingepland voor een poliklinische sterilisatie onder plaatselijke verdoving, dan mag u op de dag van de ingreep gewoon eten en drinken. U kunt direct na de ingreep naar huis. Het is niet verstandig zelf auto te rijden. Neem iemand mee die u naar huis kan brengen. Wij adviseren u om op de dag van de ingreep een strakke onderbroek, strakke boxersshort of zwembroek aan te trekken of mee te nemen naar het ziekenhuis.

De ingreep

Altijd eerst aanmelden

Iedereen die een afspraak heeft op locatie Alkmaar of Den Helder moet zich altijd eerst met zijn identiteitsbewijs aanmelden bij de aanmeldzuil. U vindt deze aanmeldzuil bij de ingangen. Vervolgens ziet u op het scherm wat u moet doen. Als uw gegevens kloppen, krijgt u een dagticket waarop de locatie staat van de polikliniek waar u de afspraak heeft. Bij aankomst op deze polikliniek meldt u zich met dit zelfde ticket aan bij de aanmeldzuil. De arts of zorgverlener weet nu dat u op de polikliniek bent. Op het scherm staat in welke wachtruimte u kunt plaatsnemen.

Een verpleegkundige haalt u vervolgens op uit de wachtkamer en brengt u naar een behandelkamer. De balzak, penis en liezen worden gedesinfecteerd en met steriele doeken afgedekt. U wordt eerst plaatselijk verdoofd met een injectie in de huid van de balzak en langs de zaadleider (in totaal 2, aan beide kanten van de balzak). Vervolgens maakt de uroloog aan beide zijden van de balzak 2 kleine sneetjes van ongeveer 1 cm. Dan verwijdert de uroloog aan beide kanten een klein stukje van de

zaadleider. De uroloog opereert eerst de ene en daarna de andere kant. Dit geeft af en toe een wat trekkend of zwaar gevoel in de onderbuik. De meeste mannen ervaren de ingreep niet als pijnlijk. De uiteinden van de zaadleiters worden afgebonden met een touwtje. De wondjes worden gehecht en u krijgt een pleister op de wondjes. U mag na de ingreep, die ongeveer een kwartier duurt, meteen naar huis.

Na de ingreep

Naar huis: niet aan het verkeer deelnemen

Als u zich goed voelt, kunt u meteen na de ingreep weer naar huis. Wij raden u aan na de ingreep niet zelf aan het verkeer deel te nemen en niet alleen met het openbaar vervoer te reizen. Zorg dat iemand u naar huis vervoert. Overweegt u toch zelf auto te rijden, dan kan het zijn dat uw verzekeringsmaatschappij eventuele schade niet dekt. U neemt immers deel aan het verkeer op een moment dat u mogelijk niet in staat bent dit te doen. Raadpleeg eventueel van te voren uw verzekeraar.

De dag van de ingreep en de dag erna

Om een nabloeding te voorkomen mag u, op de dag van de ingreep en de dag daarna, niet zwaar tillen of sporten. Na 1½ uur is de verdoving uitgewerkt. Het is mogelijk dat u wat napijn heeft. Meestal verdwijnt die pijn binnen 24 uur en zijn medicijnen niet nodig. Eventueel kunt u een paracetamol innemen.

De balzak en penis zijn vaak wat blauw verkleurd door een bloeditstorting. Dit is onschuldig en trekt binnen enkele dagen weg.

Oplosbare hechtingen

De wondjes worden met oplosbare hechtingen gehecht. Deze lossen na 1 tot 2 weken vanzelf op. Mochten de wondrandjes nog iets bloeden, druk deze dan 5 minuten tegen elkaar. Meestal stopt het bloeden dan vanzelf.

Controleafspraak

Er wordt in principe geen controleafspraak gemaakt op de polikliniek. U kunt wel contact opnemen met de polikliniek als u:

- veel pijn heeft
- koorts krijgt
- een forse zwelling van de balzak bemerkt
- u zich om een andere reden zorgen maakt

U vindt de telefoonnummers bovenaan deze folder.

Leefregels

Om nabloeding van de balzak te voorkomen, kunt u de eerste 2 tot 3 dagen het beste rust houden. Daarna kunt u alles weer doen. De pleisters mag u er na een dag afhalen. U mag dan ook weer douchen. U mag gedurende 5 dagen na de ingreep niet zwemmen en/of in bad. Enkele dagen na de ingreep mag u weer geslachtsgemeenschap hebben, maar gebruik nog wel een voorbehoedmiddel. U bent pas onvruchtbaar op het moment dat een zaadcontrole dit aantoont.

Complicaties

De kans is klein, maar het kan zijn dat er een complicatie optreedt:

- bloeduitstorting of nabloeding
- een ophoping van zaadcellen (bobbeltje) aan het uiteinde van de zaadleider: dit is onschuldig en hoeft niet behandeld te worden
- pijn en/of gevoeligheid in de balzak: u kunt hiervoor pijnstillers gebruiken
- ontsteking van het wondje of de bijbal
- post vasectomie pijnsyndroom: permanente (chronisch), vaak wisselend, pijn in 1 of beide testikels. Dit komt voor bij ongeveer 4% van de gesteriliseerde mannen en is lastig te behandelen

Wanneer waarschuwt u het ziekenhuis of uw huisarts?

Waarschuw uw huisarts of de polikliniek urologie bij:

- een nabloeding
- infectie van de wondjes
- warme, rode en gezwollen balzak
- koorts boven de 38,5 graden

Controle van het sperma

Om na te gaan of de sterilisatie geslaagd is, wordt het sperma gecontroleerd. U heeft daarvoor na de ingreep een potje meegekregen. Wij vragen voor u via ons systeem (digitaal) een laboratoriumtest 'vasectomie-controle' aan. Na minimaal 20 zaadlozingen en minimaal 3 maanden vangt u in de ochtend (geen condoom gebruiken) het sperma van 1 zaadlozing rechtstreeks in het potje op.

Meer informatie vindt u in de meegestuurde folder 'Spermaonderzoek na sterilisatie'.

Lever het potje binnen enkele uren in:

- locatie Alkmaar, afnamelaboratorium, huisadres 035
- locatie Den Helder, op afspraak bij het afnamelaboratorium, ruimtenummer 32

Uitslag

U krijgt de uitslag van het spermaonderzoek schriftelijk thuisgestuurd.

Ingreep geslaagd

Zijn er geen zaadcellen meer in uw sperma gevonden, dan is de ingreep geslaagd. U hoeft geen voorbehoedsmiddelen meer te gebruiken.

Opnieuw controle van uw sperma

Soms krijgt u een uitnodiging nog een keer een zaadmonster in te leveren. Dit is dan nodig om uw sperma opnieuw te controleren. Pas wanneer er geen zaadcellen meer in het sperma worden aangetroffen en wij u daar schriftelijk over hebben geïnformeerd, is de ingreep geslaagd.

Wat te doen in geval van ziekte of verhindering?

Bent u door ziekte of een andere reden verhinderd om uw afspraak voor de sterilisatie door te laten gaan? Neem dan uiterlijk 2 dagen voor de geplande afspraak telefonisch contact op met de polikliniek urologie. Dit is belangrijk omdat dan in uw plaats een andere patiënt kan worden behandeld.

Uw vragen

Heeft u nog vragen? Stel ze dan gerust. U kunt dan op werkdagen van 08:30 tot 16.30 uur contact opnemen met de polikliniek urologie van Noordwest Ziekenhuisgroep via telefoonnummer

- locatie Alkmaar, 072 - 548 2600
- locatie Den Helder 0223 - 69 6564

Het toestemmingsformulier vindt u op de laatste bladzijde (pagina 7) van deze folder.

Toestemmingsformulier

Voldoet u aan alle voorwaarden? Vul dan het toestemmingsformulier in, onderteken deze en neem dit formulier mee naar uw afspraak.

Toestemming

Wanneer u alle informatie over de sterilisatie heeft gekregen en begrepen, kunt u beslissen of u de ingreep wilt laten uitvoeren. Omdat het gaat om een behandeling met ingrijpende gevolgen, vraagt uw arts u nog eens uitdrukkelijk om uw toestemming.

Op de dag van de ingreep moet u dit formulier ondertekend meenemen.

Naam .....

Geboortedatum .....

Straat en huisnr .....

Postcode .....

Woonplaats .....

Telefoonnummer .....

E-mailadres .....

Ondergetekende heeft informatie ontvangen over vasectomie, heeft deze informatie begrepen, heeft gelegenheid gekregen tot het stellen van vragen en heeft vervolgens besloten deze ingreep te laten uitvoeren.

Plaats.....

Datum.....

Handtekening.....